

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 10. detsembri 2021. a määruse nr 76 „Dokumenti kantavate digitaalset isiku tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldava informatsiooni ja andmete ning teiste asjakohaste digitaalsete andmete loetelu“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud, kuna Politsei- ja Piirivalveamet võttis alates 15. novembrist 2025 kasutusele uues vormis diplomaatilise isikutunnistuse, elamisloakaardi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistuse ning täpsustas nendele kantavaid andmeid. Uuendatud vormis dokumentide väljaandmise lepingu rakendamise seoses muudeti ka siseministri määruseid isikut tõendavate dokumentide vormi osas ja täpsustati nendele dokumentidele kantavate andmete loetelu. Seega on vaja muuta ka ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri määrust, millega kehtestatakse dokumendile kantavate digitaalsete andmete loetelu. Eelnõukohase määrusega viiakse dokumentidele kantavate andmete kehtestatud loetelu vastavusse tegeliku praktikaga, tagatakse õigusselgus ning antakse dokumentide kasutajatele kindlustunne, et dokumenti kantud digitaalsed andmed vastavad täielikult kehtivatele õigusaktidele. Määrusega tehtavad muudatused on tehnilist laadi.

Eelnõukohane määrus ei sea ettevõtjatele, vabaühendustele ja eraisikutele uusi kohustusi ega nõudeid ega karmista ka olemasolevaid, seega ei mõjuta muudatused halduskoormust.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi digiriigi osakonna IT-õiguse talituse nõunikud Alar Teras (alar.teras@justdigi.ee) ja Mait Heidelberg (mait.heidelberg@justdigi.ee) ning Riigi Infosüsteemi Ameti elektroonilise identiteedi osakonna ekspert Silvia Lips (silvia.lips@ria.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud järgmiste siseministri määrustega:

siseministri 10. septembri 2025. a määrus nr 26 „Isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“;

siseministri 10. septembri 2025. a määrus nr 27 „E-residendi digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning e-residendi digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“;

siseministri 4. novembri 2025. a määrus nr 34 „Siseministri 10. septembri 2025. a määruse nr 25 „Elamisloakaardi vorm ja tehniline kirjeldus ning elamisloakaardile kantavate andmete loetelu” muutmise“.

Siseministri määruste eelnõud olid kooskõlastamisel EIS-i toimiku nr 25-0815 all.

Lisaks on eelnõu seotud välisministri 19. augusti 2025. a määrusega nr 6 „Välisministri 9. märtsi 2017. a määruse nr 7 „Diplomaatilise isikutunnistuse väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise kord, vorm, tehniline kirjeldus ja diplomaatilisele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu ning tulumaksust vabastatud mitteresidentide registreerimise kord” muutmise“.

Välisministri määruse eelnõu oli kooskõlastamisel EIS-i toimiku nr 25-0666 all.

2. Eelnõu eesmärk

Eesti Vabariigi ja senise dokumenditootja vaheline ID1-formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmise leping lõppes 14. novembril 2025. Alates 15. novembrist 2025 kehtib leping uue tootjaga. Eelnõukohase määrusega täpsustatakse isikut tõendavatesse dokumentidesse kantavate digitaalset isiku tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldava informatsiooni ja andmete ning teiste asjakohaste digitaalsete andmete loetelu. Eelnõu eesmärk on tagada uues vormis isikutunnistuse kooskõla õigusaktidega.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kaheksast punktist.

Eelnõu punktiga 1 kavandatakse lisada määruse § 2 lõikesse 2 punktid 8, 9, 10 ja 11, mille kohaselt kantakse diplomaatilise isikutunnistuse kiibi andmefaili dokumendi väljaandja, diplomaadi esindus ja amet ning muud dokumendi kiibi andmefaili kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed. Diplomaadi amet ja esindus kantakse ka füüsilisel kujul välja antavale diplomaatilisele isikutunnistusele. Diplomaatilise isikutunnistuse annab välja Välisministeerium.

Eelnõu punktidega 2, 3, 4, 6, 7 ja 8 kavandatakse täiendada vastavalt elamisloakaardi ja isikutunnistuse kiibi andmefaili kantavate digitaalsete andmete loetelu punktiga „muud dokumendi kiibi andmefaili kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“, digitaalse isikutunnistuse andmefaili kantavate digitaalsete andmete loetelu punktiga „muud dokumendi andmefaili kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“, elamisloakaardi ja isikutunnistuse kiibi kontaktivabale elektroonilisele osale kantavate digitaalsete andmete loetelu punktiga „muud dokumendi kiibi kontaktivabale elektroonilisele osale kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“ ning meremehe teenistusraamatu, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, diplomaatilise passi, Eesti kodaniku passi, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi elektroonilisele andmekandjale kantavate digitaalsete andmete loetelu punktiga „muud dokumendi elektroonilisele andmekandjale kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“. Kehtivas määruses sätestatud digitaalsete andmete loetelu sisaldab minimaalseid andmeid, mida eri liiki dokumentide puhul elektrooniliselt sertifikaati või andmefaili kantakse. Lisaks määruses loetletud minimaalsetele andmetele võib dokumendi

väljaandja otsustada teatud spetsiifiliste andmete dokumendi sertifikaati või andmefaili kandmise vajalikkuse üle. Siinkohal võib näiteks tuua tehnilised andmed, nagu versiooni- ja seerianumbrid. Digitaalsete andmete loetelu on üldiselt kindlaks määratud standarditega, kuid see, kuidas konkreetne eID-vahendi tootja konkreetset standardit rakendab, võib olla erinev. Eri tootjatel võivad teatud tehnilised parameetrid pisut erineda ning neid ei ole mõistlik üksikasjalikult määruse tasandil sätestada. Seetõttu on vaja andmete loetelusse lisada isikuga mitteseostatavate tehniliste andmete dokumendile kandmise võimalus.

Eelnõu punktiga 5 kavandatakse tunnistada kehtetuks § 3 lõike 1 punktid 13 ja 14, kuna eelnõukohase määrusega samasse lõikesse lisatav punkt 15 „muud dokumendi kiibi kontaktivabale elektroonilisele osale kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed“ hõlmab ka nimetatud punktides sätestatud (võtmete info).

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas nõukogu määrusega (EL) 2025/1208, mis käsitleb liidu kodanike isikutunnistuste ning vaba liikumise õigust kasutavatele liidu kodanikele ja nende pereliikmetele väljaantavate elamislubade turvalisuse suurendamist (ELT L, 2025/1208, 20.06.2025). Samuti on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende perekonnaliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.04.2004, lk 77–123). Direktiivi artikli 4 lõige 3 sätestab liikmesriigi kohustuse anda oma kodanikele isikutunnistus või pass. Eelnõul on puutumus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93 EÜ (ELT L 257, 28.08.2014, lk 73–114), mille kohaselt peavad liikmesriikide asutused digitaalallkirju vastastikku tunnustama. Eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel ei muutu Eesti teavitatud e-identimise süsteemide kõrge usaldusväärsuse tase.

6. Määruse mõjud

Eelnõus kavandatud muudatused on tehnilised ja avaldavad vähest mõju Eesti kodanikele, Eestis alaliselt ja ajutiselt viibivatele välisriikide kodanikele ning Eestisse akrediteeritud diplomaatidele, kellele väljastatakse uusi isikut tõendavaid dokumente. Muudatused ei puuduta isikuandmeid. Eelnõukohase määrusega viiakse dokumentidele kantavate andmete kehtestatud loetelu vastavusse tegeliku praktikaga, tagatakse õigusselgus ning antakse dokumentide kasutajatele kindlustunne, et dokumenti kantud digitaalsed andmed vastavad täielikult kehtivatele õigusaktidele.

7. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks vajalikud Politsei- Piirivalveameti andmekogu infotehnoloogilised arendustööd on määruse jõustumise ajaks tehtud. Infotehnoloogiliste arendustööde tegemiseks vajalikud kulud kaeti Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse eelarvest.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, kuna muudatused on tehnilised ja vähese mõjuga ning normid viiakse vastavusse tegeliku praktikaga.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Siseministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Politsei- ja Piirivalveametile ning Riigi Infosüsteemi Ametile (eelnõu toimiku nr 26-0057) tähtajaga 15. jaanuar 2026. a kuni 22. jaanuar 2026. Kooskõlastused ja arvamused eelnõu kohta on esitatud alljärgnevas kooskõlastustabelis.

Kooskõlastustabel

Kooskõlastaja	Esitatud kooskõlastused ja arvamused	Ettepanekute ja arvamustega arvestamine/mittearvestamine
Siseministeerium	Kooskõlastatud EIS-is 23.01.2026	
Välisministeerium	Tähtajaks seisukohta ei tulnud, seega loetud vaikimisi kooskõlastatuks.	
Politsei- ja Piirivalveamet	Arvamus 23.01.2026	
	1. Paragrahvi 2 lõiget 2 tuleks täiendada lisaks eelnõus nimetatule punktidega 10 ja 11 järgmises sõnastuses: 10) esindus; 11) amet.	Arvestatud. Eelnõu täiendatud.
	2. Paragrahvi 2 lõike 4 punkti 11 ei tohiks PPA hinnangul kehtetuks tunnistada. Senine sõnastus on korrektne ning eelnõu seletuskirjas väljatoodud näidete puhul on tegemist punktis 11 väljatoodud Euroopa Liidu kodaniku elamisõiguse või Eesti Vabariigis viibimise loa andmetega. Täpne dokumendile	Arvestatud. Eelnõust välja jäetud.

	kantavate märkuste sisu on kirjeldatud vastavates siseministri määrustes ning nimetatud eelnõu kontekstis on oluline, et andmefaili kantakse täpselt samad andmed, mis on ka füüsilisel dokumendil (sh elamisõiguse ja riigis viibimise alused).	
	3. Paragrahvi 2 lõike 4 täiendamisel tuleks vaadata üle punktide numeratsioon. Juhul, kui punkt 11 tunnistatakse kehtetuks, mida PPA ei toeta, siis kannab lisatav punkt numbrit 12.	Mittearvestatud. Kuna p 11 kehtetuks ei tunnistata, siis jääb punktide numeratsioon samaks.
	4. Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 12 osas teeb PPA ettepaneku täienduseks järgmises sõnastuses: „12) kasutaja sõrmejäljekujutised koos sõrme indeksnumbriga ja kiibile salvestatud sõrmejäljekujutiste arv, va kohalduvate erisuste korral.“ Sõrmejälgede võtmise erisused on kirjeldatud siseministri 30. novembri 2015. a määruse nr 56 „Elamisloa ja elamisõiguse menetluses ning isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses sõrmejälgede võtmise kord“ § 3 lõigetes 5 ja 6.	Mittearvestatud. Viidatus siseministri määrus räägib menetlemise korrast. Käesolevas määrukses sätestatakse aga andmekoosseise.
	5. PPA teeb ettepaneku tunnistada kehtetuks paragrahvi 3 lõike 1 punktid 13 ja 14, kuna eelnõus väljatoodud täiendav punkt „15) muud	Arvestatud. Eelnõu täiendatud.

	dokumendi kiibi kontaktivabale elektroonilisele osale kantavad isikuga mitteseostatavad tehnilised andmed.“ katab ka nimetatud punktides sätestatud. Selle ettepanekuga nõustudes tuleks üle vaadata ka punktide numeratsioon.	
	6. Eelnõu seletuskirja punktis 1.1 tuuakse eelnõu väljatöötamise põhjusena diplomaatilise isikutunnistuse, elamisloakaardi, isikutunnistuse ja digitaalse isikutunnistusele kantavate andmete uuendamine. PPA hinnangul ei ole see korrektne, kuna nimetatud dokumentide andmeid ei uuendatud, andmevälju ei lisatud ega eemaldatud. PPA teeb ettepaneku nimetatud punkt seletuskirjas üle vaadata ning ümber sõnastada. Samal põhjusel tuleks üle vaadata ka seletuskirja peatükk 2. Peatükis 6. on välja toodud korrektne põhjus eelnõu välja töötamiseks: „Eelnõuga viiakse vastavusse dokumentidele kantavate andmete kehtestatud loetelu tegeliku praktikaga, luuakse õigusselgust ning antakse dokumentide kasutajatele kindlust, et dokumenti kantud digitaalsed andmed vastavad täielikult kehtivatele õigusaktidele.“	Arvestatud. Seletuskiri täpsustatud.

	7. Eelnõu seletuskirja punktis 1.3 on viidatud siseministri 10. septembri 2025. a määrusele nr 24 „Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistuse vorm ja sellele kantavate andmete loetelu“. Rahvusvahelise kaitse taotleja tunnistusel puudub kiip, mistõttu ei kanta sellele ka digitaalseid andmeid. Nimetatud viide tuleks antud eelnõu kontekstis seletuskirjast eemaldada.	Arvestatud. Seletuskirjast viide välja jäetud.
	8. Eelnõu seletuskirja peatükis 3 eristatakse digitaalse isikutunnistuse kiibi andmefaili ning digitaalse isikutunnistuse andmefaili. PPA hinnangul on tegemist sünonüümidega ning peatüki sõnastust tuleks sellest johtuvalt korrigeerida.	Arvestatud. Seletuskiri täpsustatud.
Riigi Infosüsteemi Amet	Arvamus 22.01.2026	
	Riigi Infosüsteemi Ametil ei ole antud eelnõu osas sisulisi ettepanekuid ega märkusi, kuid juhime tähelepanu, et eelnõus ja selle seletuskirjas on määruse jõustumise ajaks märgitud ekslikult 15.01.2026.	Arvestatud. Seletuskirjas on märgitud, et määrus jõustub üldises korras.